

LEO MELLERIN TEOLOGIAA IV

Väinö Hotti

(nettikuva)

LEO MELLER

Ref. ja teh. VHn

Nyt näen!

Leo Mellerin kirjallinen toiminta

Suomessa vuosina 1971-1979

Matti Ylinen

Suomen historian pro gradu-tutkielma

Kevät 2016

Historian ja etnologian laitos Jyväskylän yliopisto

[NETTI](#)

Meller ihaili Ben-Suomen mukaan nuoruudessaan amerikkalaisia radio- ja televisiotähtiä, esimerkiksi parantaja-evankelista **Kathryn Kuhlmania**. Ben-Suomi arveleekin tämän vaikuttaneen Mellerin myöhempään julkisuustarpeeseen. Amerikassa vaikutti tuolloin erittäin voimakkaita kristittyjä fundamentalisteja eli Raamattuun kirjaimellisesti pidättäytyviä henkilöitä, esimerkiksi kirjailija Hal Lindsey, evankelista **Billy Graham**, kirjailija T.L. Osborn, pastori-kirjailija **David Wilkerson** sekä TV-evankelista **Benny Hinn**, joiden lopunajallisesta teologiasta Ben-Suomi uskoo Mellerin saaneen paljon vaikutteita. Tämä näkyikin jatkuvasti Leo Mellerin kirjallisessa tuotannossa. **Tyypillistä Leo Mellerille on myös aina ollut niin sanottu takinkääntäminen, eli hengellisen ja poliittisen ajattelutavan vaihtaminen tilanteen niin vaatiessa.**

Hannu Taipale, vuonna 1942 syntynyt eläkkeellä oleva luokanopettaja Helsingistä, on 1970-luvun alusta lähtien kuulunut Mellerin aktiivisiin kannattajiin. Taipale kertoo aikaisemmin olleensa hyvin sinisilmäinen Mellerin puheille. Vanhemmiten Taipale on kuitenkin alkanut suhtautua kriittisesti Mellerin opetukseen, eikä hän enää suoralta kädeltä ota vastaan

kaikkea, mitä Meller esittää. Taipaleen mukaan Meller on 1970-luvun alusta saakka painottanut liioitellen erilaisten maailmanpoliittisten tapahtumien merkitystä ajan merkkeinä. Raamatun profetioita Meller on vuosikymmenien mittaan tulkinnut ahkerasti, **kuitenkin lähes aina vääräksi osoittautuneella tavalla**. Mellerin puheet herättivät Taipaleen mukaan kuulijassa **toiveita muun muassa Kristuksen pikaisesta paluusta**. Lisäksi Meller oli taitava yleisönsä manipuloija raha-asioiden suhteen.

Nykänen HS 17.9.2000, 4-5; Aaron Ben-Suomen haastattelu Helsingissä 14.11.2002; Hannu Taipaleen haastattelu Helsingissä 29.11.2002. 13

Graham 1967, 59-67; Kuhlman 1969, 10-29, 1975, 77-87 ja 1976, 122-131; Lindsey 1974, 15-33, 1976, 240-269, 1977a, 93-105 sekä 1977b, 57-80; Wilkerson 1979, 122-127; Osborn 1996, 24-25; Aaron Ben-Suomen haastattelu Helsingissä 14.11.2002. Yhdysvaltaisten herätysaarnaajien kirjoja lukiessa ja vertaillen niitä Mellerin teoksiin voi huomata lähes identtisen esitystavan.

Meller sai yleisön uskomaan että ”nyt kannattaa antaa viimeiset roponsa suuren profeetan käyttöön”.

Hannu Taipale muistelee, että Meller lopetti puhumisensa perheestään ja ensimmäisestä vaimostaan 1970-luvun lopulla, minkä on täytynyt merkitä sitä, että suhde oli jo silloin kariutumassa.

Mellerillä oli Taipaleen mukaan myös hyvät yhteydet Lähi-itään, erityisesti Palestiinan vapautusjärjestöön (PLO) sekä USA:n presidentti Ronald Reaganiin johtuen hänen tekemästään ”antikommunistisesta työstä” Neuvostoliittoon.

Ahti Ylönen, vuonna 1932 syntynyt eläkkeellä oleva varastomies Helsingistä, on myös kuulunut innokkasiin Leo Mellerin kannattajiin 1960- ja -70 -luvuilla. Ylönen kertoo, että Meller on aina tunnettu etevänä varojen hankkijana monissa hengellisissä tilaisuuksissa. Usein Mellerin rahankeräyksiin on kuitenkin liittynyt erityyppistä psykologista manipulointia, ja Meller on Ylösen mukaan saanut **etenkin vanhat**

ihmiset testamenttaamaan varojaan harjoittamaansa työhön. Meller on puolestaan itse tarvittaessa antanut pienellä varoitussajalla isohkoja summia kansainvälisiin projekteihin, ja siitä hän on saanut lisänimen ”palokunta”.

Leo Meller itse toteaa, että hänen kirjansa ovat syntyneet tietyssä kontekstissa ja tiettyä tarkoitusta, esimerkiksi uskon vahvistamista varten. Mellerin mukaan hänen kirjansa ovat enemmän hartauskirjoja kuin ajan politiikkaa seuraavia teoksia.

Hannu Taipaleen haastattelu Helsingissä 29.11.2002. 15

*Komulainen 1997, 8; Nykänen HS 17.9.2000, 4-5; Hannu Taipaleen haastattelu Helsingissä 29.11.2002; Rikkinen 2010. **Ns. kymmenysoppi eli sellainen opetus, jossa ihmisiä kehoitetaan tai jopa painostetaan maksamaan kymmenen prosenttia kaikista bruttotuloistaan seurakunnalle tai kristilliselle yhteisölle** on hyvin yleistä ns. vapaissa suunnissa sekä kaikissa sellaisissa kristillisissä yhteisöissä, joissa talous perustuu kokonaan seurakunnan jäsenten maksamiin ns. anteihin eli rahojen antamiseen seurakunnalle tai kristilliselle yhdistykselle.*

Kymmenysopin Raamatullinen perusta löytyy Malakian kirjasta luvusta 3 jakeesta 10: ”Tuokaa täydet kymmenykset varastohuoneeseen...”. Vuoden 1992 käännös kääntää saman kohdan seuraavasti: ”Tuokaa täydet kymmenykset aarrekammioon...”. Biblia eli vuoden 1776 käännös puolestaan kääntää kohdan seuraavasti: ”Mutta tuokaat täydelliset kymmenykset minun aittaani...”. Suomen ev. lut. kirkossa ei ole käytössä kymmenysoppia eikä myöskään Suomen ortodoksisessa kirkossa, koska nämä yhteisöt keräävät kirkollisveroa, josta maksetaan mm.

työntekijöiden palkat sekä kiinteistöjen ylläpito. 16

Ahti Ylösen haastattelu Helsingissä 21.11.2002. 17

*Leo Mellerin haastattelu Helsingissä 1.9.2002. Mellerin haastattelusta voi tehdä sellaisen johtopäätöksen, **että Meller ”hengellistäen” asiat torjuu syytökset pieleen menneistä profetioista.***

Jouko Viljakainen on vuonna 1935 syntynyt Lahdessa asuva eläkkeellä oleva paikallisen Vapaakirkon saarnaaja. Viljakainen muistelee, että Leo Meller oli 1970-luvulla suosittu julistaja. Meller kiersi Viljakaisen mukaan ympäri Suomea puhumassa ja markkinoimassa kirjojaan ja kasettejaan. Meller oli Viljakaisen mukaan 1970-luvulla paljon enemmän julkisuudessa kuin nykyään. Viljakaisen mukaan Leo Meller piti kokouksia ensisijaisesti Helsingissä, mutta kiersi muuallakin Suomessa. Suomen helluntailiikkeessä 1950- ja 1960-luvuilla vaikuttaneet Vilho Hartonen ja Mauri Viksten olivat Viljakaisen mukaan Leo Mellerin opillisia esikuvia.

Tellervo Koivukangas on vuonna 1943 syntynyt suolahtelainen eläkkeellä oleva uskonnon ja psykologian vanhempi lehtori. Koivukangas kertoo seuranneensa tarkkaan Leo Mellerin uraa erityisesti 1960- ja 70-luvuilla. Koivukankaan mukaan erityisesti 1960-luku oli aikaa, jolloin Raamatun opilliset kysymykset olivat erittäin voimakkaasti esillä Suomen hengellisessä kentässä. Mellerin viitekehyksenä oli Koivukankaan mukaan 1960-luvun radikalisoituminen sekä poliittisesti että hengellisesti. Jakolinja ateistien ja konservatiivisten kristittyjen välillä oli paljon voimakkaampi kuin nykyään. Koivukankaan mukaan 1960-luvulla järjestettiin paljon erilaisia keskustelutilaisuuksia eri tavalla ajattelevien ihmisten välillä, ja Meller oli ajoittain mukana näissä tilaisuuksissa. Koivukankaan mukaan jopa taistolaiset kommunistit tulivat joskus mukaan näihin keskustelutilaisuuksiin.

Koivukankaan mukaan Leo Mellerille oli jo 1960-luvulta lähtien ominaista ”värikä kielenkäyttö”. Meller alkoi ennustaa tulevaisuutta jo 1960-luvun alusta lähtien. Ennustukset kohdistuivat nimenomaan Suomen tilanteisiin mutta myös muihin maailmanpoliittisiin tilanteisiin. Meller oli myös **tunnettu etevänä varojen kerääjänä**. Leo Meller oli henkilö, joka jakoi Suomen kristikuntaa – toiset pitivät Melleriä huijarina ja vieroksuivat häntä kun taas toiset ”hyvänä kristittynä” ja jopa ihailivat häntä. Melleriä pidettiin alusta lähtien nimenomaan ”amerikkalaisena

Meller itse toteaa, että ennustukset soveltuvat ainoastaan tiettyyn maailmanpoliittiseen tilanteeseen eivätkä enää välttämättä ole voimassa.

Jouko Viljakaisen haastattelu Lahdessa 12.1.2016.

saarnaajana”. Meller oli Koivukankaan mukaan saanut USA:sta paljon vaikutteita saarnatyylisiin ja varojen keräämiseen. Kuitenkaan varojen kerääminen ei Koivukankaan mukaan sopinut ”suomalaiseen kristillisyyteen” ja epäiltiin jopa, että Meller keräsi varoja omaan käyttöönsä. Koivukankaan mukaan Mellerin kirjat menestyivät Suomessa hyvin ja Meller osasi markkinoida kirjoja erittäin taidokkaasti. Eräs keino saada uusi kirja menestymään hyvin oli markkinoida sitä ”kirjoittajan tähän asti ehdottomasti parhaana ja merkittävimpänä kirjana”. Mellerin kirjoille oli Koivukankaan mukaan ominaista yksinkertainen ja ymmärrettävä sanoma, ja kirjoja markkinoitiin koko Suomen kristikansalle. Kirjat olivat Koivukankaan mukaan ”kenen tahansa ostettavissa ja ymmärrettävissä”.

Koivukankaan mukaan Leo Meller halusi saarnata nimenomaan ”suurille joukoille”. Koivukangas kuvailee Mellerin tilaisuuksia ”Meller-show”:ksi, joissa puhuja eli Meller oli pääasiassa. Mellerin ulkoinen olemus oli erittäin huoliteltu ja hän käytti paljon nimenomaan valkoista pukua amerikkalaisten esikuviansa mukaan. Meller liikehti puhuessaan, käytti erikoisia sanamuotoja ja omalaatuisia äänenpainoja, jotka erottivat hänet selvästi muista saarnaajista. Koivukankaan mukaan Leo Meller oli tiivistetysti **”yhden miehen show”**, joka koettiin hyvin erilaisena kuin kaikki muu mitä siihen asti oli totuttu näkemään ja kuulemaan Suomen hengellisessä kentässä.